

Aika 21.09.2026, klo 08:15

Paikka Varsinais-Suomen liitto, kokoushuone Tammi / Teams

Käsiteltävät asiat

- § 50 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**
- § 51 Pöytäkirjan tarkastaminen**
- § 52 Lausunto Laitilan Kivijärven tuulivoimapuiston osayleiskaavan luonnoksesta**
- § 53 Lausunto Kantatie 52:n tiesuunnitelmasta välillä 110-Vt1 Salossa**
- § 54 Lausuntopyynnöt, jotka eivät anna aiheutta Varsinais-Suomen liiton lausunnon antamiseen**
- § 55 Muut asiat**

Osallistujat

Aarne Lehtonen, puheenjohtaja
Sari Pesonen, 1. varapuheenjohtaja
Maijastiina Vilenius, sihteeri
Mikko Aaltonen
Juha Hellstén
Talvikki Jori
Jari-Matti Väikkynen
Anna-Leena Yli-Jama
Timo Juvonen, erikoissuunnittelija
Kristina Karppi, erikoissuunnittelija
Arttu Koskinen, erikoissuunnittelija
Pekka Kuusisto
Salla Murmann, erikoissuunnittelija
Saku Nikkanen
Juhani Pilpola
Ville Valkonen
Nicke Wulff
Kaisa Äijö, maakunta-arkkitehti
Heidi Saaristo-Levin

§ 50

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Ehdotus

Esittelijä: Heidi Saaristo-Levin, suunnittelujohtaja

Puheenjohtaja toteaa kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden. Hyväksytään jäsenille toimitettu esityslista kokouksen käsittelyjärjestykseksi.

§ 51

Pöytäkirjan tarkastaminen

Pöytäkirjat hyväksytään ja tarkastetaan sähköisesti.

Ehdotus

Esittelijä: Heidi Saaristo-Levin, suunnittelujohtaja

Kokouksen puheenjohtaja tarkastaa pöytäkirjan sähköisesti.

Aluesuunnittelujaosto, § 40, 24.08.2026

Aluesuunnittelujaosto, § 52, 21.09.2026

§ 52

Lausunto Laitilan Kivijärven tuulivoimapuiston osayleiskaavan luonnoksesta

VSLDno-2026-298

Aluesuunnittelujaosto, 24.08.2026, § 40

Liitteet

1 Liite lausuntoon Laitilan Kivijärven tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnoksesta

Laitilan kaupunki pyytää Varsinais-Suomen liiton lausuntoa Kivijärven tuulivoimapuiston osayleiskaavan luonnoksesta. Lausuntoa pyydettiin 17.8. mennessä, mutta sille saatiin lisää aikaa elokuun loppuun asti Varsinais-Suomen liiton kokousaikataulujen vuoksi.

Tuulivoimahankkeesta vastaa Axpo Renewable Finland Oy, ja Laitilan kaupunki on valmistellut alueelle tuulivoimaosayleiskaavaa syyskuusta 2024 alkaen. Kaava-aloitteen teki Kivijärven tuulivoima oy, ja tuulivoimaosayleiskaavan luonnos on nyt lausuttavana.

Kivijärven alueelle, noin 12 km Laitilan keskustasta koilliseen, laaditaan osayleiskaavaa, jonka tavoitteena on mahdollistaa enintään kolmen tuulivoimalan rakentaminen. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeudet ovat enintään 300 metriä. Hankkeen sähkönsiirto on tarkoitus toteuttaa maakaapeleilla, ja liittyä Fingridin 110 kilovoltin kantaverkkoon noin 9 kilometriä alueen länsipuolella.

Kivijärven alue on pääosin maa- ja metsätalouskäytössä olevaa talousmetsää ja ojitettua suoaluetta. Se on harvaan asuttua maaseutua, ja lähin asuinrakennus sijoittuu noin yhden kilometrin etäisyydelle suunnitelluista voimaloista. Kivijärven alue kytkeytyy laajaan Kuhankuonon erämaa- ja virkistysalueeseen.

Aiemmat käsittelyt Varsinais-Suomen liitossa ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksessa

Varsinais-Suomen liiton aluesuunnittelujaosto lausui kyseisestä hankkeesta viimeksi elokuussa 2025. Tuolloin Varsinais-Suomen ELY-keskus pyysi lausuntoa tarpeesta soveltaa YVA-menettelyä hankkeessa. Varsinais-Suomen liitto katsoi lausunnossaan, että sekä YVA että Natura-arviointi olisivat tarpeen tällä sijainnilla. Samalle sijainnille on myös aiemmin ollut vireillä isompi tuulivoimahanke toisen yrityksen toimesta (2022). Varsinais-Suomen liitto lausui tuolloin, että YVA-menettelyä pidetään tarpeellisena luontoarvojen ja kaavoitustilanteen takia. Varsinais-Suomen ELY-keskus päätti edellyttää YVA-menettelyä vuonna 2022, mutta ei kuitenkaan enää tässä lausuttavan, ajankohtaisen Kivijärven hankkeen kohdalla vuonna 2025 koska ajankohtainen hanke on aiempaa noin puolet pienempi. Nykyiseltä hankkeelta edellytetään kuitenkin Natura-arvioinnin tekemistä viereisen Iso-Hölön SPA ja SAC-Natura-alueen vuoksi.

Valmistelija/lisätiedot

suunnittelujohtaja Heidi Saaristo-Levin

erikoissuunnittelija Kristina Karppi

Ehdotus

Esittelijä: Heidi Saaristo-Levin, suunnittelujohtaja

Aluesuunnittelujaosto päättää antaa seuraavan lausunnon Laitilan Kivijärven tuulivoimapuiston osayleiskaavan luonnoksesta:

Osayleiskaavaluonnoksen ratkaisu

Kaavaluonnoksessa osoitetaan tuulivoimaloiden sijoittumisalueet, niitä palveleva huoltotiestö sekä sisäinen sähkönsiirto, joka toteutetaan maakaapeleina pääosin olemassa olevan tieverkon yhteydessä. Sähkönsiirto liitetään kantaverkkoon noin 9 kilometrin etäisyydellä hankealueesta. Kaava koskee yksinomaan tuulivoimatuotantoa ja siihen liittyviä rakenteita, eikä siinä ratkaista muuta maankäyttöä.

Kaavatilanne

Hankealueella ei ole voimassa olevia yleis- eikä asemakaavoja. Varsinais-Suomen voimassa olevassa tuulivoimavaihemaa- ja tuulivoima-aluekartassa vuodelta 2014 ei ole maakunnallisesti merkittävän tuulivoimaloiden alueen eikä maakunnallisesti merkittävän energiahuollon kohteen merkintää tälle alalle. Kivijärven osayleiskaava-alueen selostuksessa ei ilmaista tätä maankäytön suunnitelman kuvauksessa. Kivijärven tuulivoimahanke lukeutuu Varsinais-Suomen tuulivoimavaihemaa- ja tuulivoima-alueen määrittelyn mukaan maakunnallisesti merkittäväksi energiahuollon kohteeksi, joilla on 3–9 voimalaa. Osayleiskaava-alue on tältä osin ristiriidassa voimassa olevan Varsinais-Suomen maankäytön suunnitelman kanssa.

Maakuntakaavamerkintänä alalla on M eli maa- ja metsätalousvaltainen alue, jonka suunnittelumääräys kehottaa huomioimaan maisema- ja ympäristönäkökohdat muita mahdollisia toimintoja sijoitettaessa. Lisäksi hankeala rajautuu idässä välittömästi Iso-Hölön Natura luonto- ja linnustoperusteiseen (SAC ja SPA) luonnonsuojelualueen merkintään, joka jatkuu myös Satakunnan puolelle Liesjärvenä. Lähialueella on lisäksi useita muita maakuntakaavaan merkittyjä luonnonsuojelualueita ja linnuille tärkeitä alueita. Kivijärven tuulivoimaosayleiskaavan tapauksessa olennainen maakuntakaavamääräys on myös Luonnon arvojen ja varojen vaihemaakuntakaavan (2021) yleismääräys, jonka mukaan *Koko maakuntakaava-alueella on yksityiskohtaisen maankäytön suunnittelun ja rakennustoimenpiteiden oltava ekologisia yhteyksiä ja yhtenäisiä jatkuvia luontovyöhykkeitä turvaavia. Toimenpiteiden on oltava vaikutuksiltaan sellaisia, joilla estetään ja vähennetään luonnontilaisten alueiden pirstoutumista.*

Kivijärven aluetta ei esitetä maakunnallisesti merkittävälle tuulivoimatuotannolle soveltuvaksi vireillä olevassa Vesien ja voimien vaihemaakuntakaavan luonnoksessa, joka on nähtävillä parhaillaan. Perusteluna ratkaisulle ovat alueen luontoarvot, joita kuvattiin Varsinais-Suomen liiton tuulivoiman taustaselvityksissä (2011 ja 2025):

Varsinais-Suomen liiton maatuulivoiman taustaselvitykset 2011 ja 2025

Kivijärven sijainnin soveltuvuutta maatuulivoimalle on eritelty Varsinais-Suomen liitossa kahdessa maatuulivoiman taustaselvityksessä vuosina 2011 ja 2025.

Taustaselvityksissä todettiin, ettei sijainti sovellu tuulivoimatuotantoon ennen muuta luontoarvojen takia. Alue sijoittuu Iso-Hölön linnusto- ja luontoperusteisen Natura-alueen välittömään yhteyteen. Sen lisäksi hieman etäämmällä on monia muita luonnonsuojelu- ja linnuille tärkeitä alueita maakuntakaavaan merkittyinä. Varsinais-Suomen liitto suosittelee jättämään vähintään kilometrin suojaetäisyyden linnustoperusteiltaan arvokkaisiin suojelualueisiin.

Varsinais-Suomen liiton jälkimmäisessä, päivitetystä maatuulivoimaselvityksessä vuodelta 2025 kuvattiin myös mahdollisen tuulivoimahankkeen maisemavaikutuksia aavalla ja matalalla suoalueella. Jälkimmäisessä selvityksessä voimaloiden oletuskorkeus oli ensimmäistä (150 m) huomattavasti korkeampi (350 m). Siksi arviot maisemavaikutuksista kasvoivat. Kivijärven osayleiskaavaluonnoksessa voimaloiden enimmäiskorkeus olisi 300 metriä.

Osayleiskaavaluonnoksen selostuksessa viitataan ja tulkitaan virheellisesti tuulivoiman taustaselvitysten roolia tuulivoiman sijoittamisessa. Maakuntakaavat ohjaavat tuulivoiman sijoittumista oikeusvaikutteisina asiakirjoina, ja taustaselvitykset taustoittavat ja perustelevat kaavaratkaisuja. Varsinais-Suomen voimassa oleva tuulivoimavaihemaakuntakaava vuodelta 2014 osoittaa sekä suuremmat tuulivoimaloiden alueet kymmenestä voimalasta alkaen että pienemmät energiahuollon kohteet 3–9 voimalan kohteille. Tuulivoimavaihemaakuntakaavan kartalla kyseiset pienemmät energiahuollon kohteet tuulivoimalle kuvataan seuraavasti: *Maakunnallisesti merkittävään tuulivoimatuotantoon soveltuva alue, jolle voidaan selvitysten mukaan sijoittaa 3–9 tuulivoimalayksikköä.* Kivijärven tuulivoimapuisto lukeutuu voimalamääränsä perusteella maakunnallisesti merkittäviin energiahuollon kohteisiin, eikä alaa ole tällaiseksi osoitettu tuulivoimavaihemaakuntakaavassa. Osayleiskaavaluonnos on tältä osin ristiriidassa maakuntakaavan kanssa. Lisäksi osayleiskaavaluonnoksen selostuksessa tulisi taustaineistona viitata Varsinais-Suomen ajantasaisimpaan, päivitettyyn tuulivoiman taustaselvitykseen vuodelta 2025, eikä niinkään jo 15 vuotta sitten ja pienemmille voimalatyypeille tehtyyn selvitykseen.

Osayleiskaavaluonnoksen taustaselvitykset ja vaikutusten arviot

Osayleiskaavaluonnoksen vaikutukset on arvioitu kattavasti, mutta joiltain osin yleispiirteisesti. Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen on arvioitu vähäisiksi samoin perustein kuin edellä: osayleiskaava ei selostuksen mukaan ole ristiriidassa maakuntakaavan kanssa, vaikka alalle ei ole tuulivoiman suunnittelua mahdollistavaa energiahuollon kohteen merkintää Varsinais-Suomen tuulivoimavaihemaakuntakaavassa. Osayleiskaavan vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen esitetään niin ikään vähäisinä, vaikka hanke toisi rakentamista Iso-Hölön Natura-alueen välittömään läheisyyteen. Kivijärven alue kytkeytyy laajemmin Koskeljärven, Vaskijärven luonnonpuiston ja Kurjenrahkan kansallispuiston ympäristöjen monin paikoin lähes erämaamaisiin alueisiin. Alue on ainutlaatuisen rikas luonto- ja virkistysarvoiltaan Varsinais-Suomessa. Alueelle on ehdotettu myös Lounaismaan kansallispuiston perustamista Varsinais-Suomen ja Satakunnan luonnonsuojelupiirien toimesta 2024.

Tuulivoimapuiston mahdolliset maisemavaikutukset on arvioitu asianmukaisesti. Vaikutukset lähivaikutusalueella (2–8 km) ovat keskeisimpiä. Selvityksen mukaan lähialueen herkkyyks on kohtalainen, hankkeen maisemavaikutus kielteinen ja

merkittävyys kohtalaisen kielteinen. Maisemavaikutusten yhteenvedossa, osayleiskaavaluonnoksen selostuksessa pidetään vaikutuksia vähäisinä ja viitataan niiden subjektiivisesti koettuun luonteeseen. Varsinais-Suomen liiton maatuulivoiman päivitysselvityksen alueellisten maisematarkastelujen mukaan maisemavaikutus Kivijärven alueelta kaakkoon avosualueille olisi maisemakuva hallitseva muuttaen luonnonmaiseman ihmisen muovaamaksi maisemaksi. Maisemavaikutus arvioidaan suureksi, sillä voimalat muuttaisivat maiseman luonteen lisäksi mittakaavaa, kun alueella on vain hyvin vähän muuta, jo rakennettua infraa (Varsinais-Suomen maatuulivoiman taustaselvityksen päivitys 2025, liite 1 alueellisista tarkasteluista, Laitilan alue sivuilla 158-175).

Natura-selvityksen mukaan on mahdollista, että suojeluperusteena olevien lintulajien elinpiiri sijoittuu voimaloiden melualueelle, ja osaa niistä voi kohdistua meluvaikutuksia. Alustavan vaikutusarvioinnin perusteella meluvaikutuksia saattaa mahdollisesti kohdistua suojeluperustelajeista laulujoutseneen, metsähanheen, hiirihaukkaan, tuulihaukkaan, nuolihaukkaan, metsoon, kurkeen, kapustarintaan, suokukkoon, punajalkavikloon, liroon, kehrääjään, keltavästäräkkiin ja pohjansirkuun. Lintuselvityksiä ja Natura-arviointia täsmennetään osayleiskaavaprosessin edetessä.

Tuulivoimapuiston vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen on arvioitu vähäisiksi, sillä perusteella että voimalat eivät sijoitu luonnonsuojelualueille. Lähin voimaloista sijoittuu kuitenkin lähimmillään 300 metrin etäisyydelle Iso-Hölön luonnonsuojelu- ja Natura-alueesta. Arvioissa ei siis ole huomioitu luonnonsuojelualueiden reunavaikutusta eli sitä, että luonnon monimuotoisuus on runsasta myös luonnonsuojelualueiden reunavyöhykkeillä. Varsinais-Suomen liitto suosittelee tuulivoimahankkeiden sijoittumista vähintään yhden kilometrin etäisyydelle linnuille tärkeistä alueista ja vähintään 500 metrin etäisyydelle näin suuresta luonnonsuojelualueesta.

Yhteenveto

Kivijärven tuulivoimapuiston osayleiskaava-alalla ei ole Varsinais-Suomen tuulivoimavaihemaaakuntakaavassa osoitettua, maakunnallisesti merkittävää tuulivoimaloiden aluemarkintaa eikä maakunnallisesti merkittävää energiahuollon kohdemerkintää 3-9 voimalan puistolle. Osayleiskaavan luonnos on siten ristiriidassa voimassa olevan maakuntakaavan kanssa. Alueen soveltuvuutta tuulivoimalle on eritelty Varsinais-Suomen tuulivoiman taustaselvityksissä (2011 ja 2025), eikä sitä ole pidetty tuulivoimalle soveltuvana luontoarvojen vuoksi. Maakuntakaavaan merkityt Iso-Hölön Natura SPA- ja SAC-luonnonsuojelualueet hankealan välittömässä yhteydessä haastavat sijainnin soveltuvuutta tuulivoimalle.

Päätös

Kokouksen esittelijä, suunnittelujohtaja Saaristo-Levin, muutti päätösehdotustaan, siten, että toiseksi viimeinen virke kuuluu: "Alueen soveltuvuutta tuulivoimalle on eritelty Varsinais-Suomen tuulivoiman taustaselvityksissä (2011 ja 2025), eikä sitä ole pidetty **maakunnallisesti merkittävälle** tuulivoimalle soveltuvana luontoarvojen vuoksi."

Jaoston jäsen Anna-Leena Yli-Jama ehdotti asian palauttamista valmisteluun.

Aluesuunnittelujaoston jäsenet kannattivat ehdotusta yksimielisesti.

Aluesuunnittelujaosto päätti palauttaa asian valmisteluun.

Aluesuunnittelujaosto, 21.09.2026, § 52

Valmistelijat / lisätiedot:

Kristina Karppi, erikoissuunnittelija, kristina.karppi@varsinais-suomi.fi

Liitteet

1 Liite lausuntoon Laitilan Kivijärven tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnoksesta

Laitilan kaupunki pyytää Varsinais-Suomen liiton lausuntoa Kivijärven tuulivoimapuiston osayleiskaavan luonnoksesta. Lausuntoa pyydettiin 17.8. mennessä, mutta sille saatiin lisääikaa syyskuun 21. päivään saakka Varsinais-Suomen liiton kokousaikataulujen vuoksi.

Tuulivoimahankkeesta vastaa Axpo Renewable Finland Oy, ja Laitilan kaupunki on valmistellut alueelle tuulivoimaosayleiskaavaa syyskuusta 2024 alkaen. Kaava-aloitteen teki Kivijärven tuulivoima oy, ja tuulivoimaosayleiskaavan luonnos on nyt lausuttavana.

Kivijärven alueelle, noin 12 km Laitilan keskustasta koilliseen, laaditaan osayleiskaavaa, jonka tavoitteena on mahdollistaa enintään kolmen tuulivoimalan rakentaminen. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeudet ovat enintään 300 metriä. Hankkeen sähkönsiirto on tarkoitus toteuttaa maakaapeleilla, ja liittyä Fingridin 110 kilovoltin kantaverkkoon noin 9 kilometriä alueen länsipuolella.

Kivijärven alue on pääosin maa- ja metsätalouskäytössä olevaa talousmetsää ja ojitettua suoaluetta. Se on harvaan asuttua maaseutua, ja lähin asuinrakennus sijoittuu noin yhden kilometrin etäisyydelle suunnitelluista voimaloista. Kivijärven alue kytkeytyy laajaan Kuhankuonon erämaa- ja virkistysalueeseen.

Aiemmat käsittelyt Varsinais-Suomen liitossa ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksessa

Varsinais-Suomen liiton aluesuunnittelujaosto käsitteli lausuntoehdotusta kokouksessaan 24.8.2026. Jaosto palautti lausuntoehdotuksen tuolloin uuteen valmisteluun. Valmisteluun annettiin ohjeistusta siten, että lausunnossa tulisi kertoa siitä, millaisin reunaehdoin tarkentuvaa suunnittelua voidaan jatkaa kunnassa.

Varsinais-Suomen liiton aluesuunnittelujaosto lausui kyseisestä hankkeesta edellisen kerran elokuussa 2025. Tuolloin Varsinais-Suomen ELY-keskus pyysi lausuntoa tarpeesta soveltaa YVA-menettelyä hankkeessa. Varsinais-Suomen liitto katsoi lausunnossaan, että sekä YVA että Natura-arviointi olisivat tarpeen tällä sijainnilla. Samalle sijainnille on myös aiemmin ollut vireillä isompi tuulivoimahanke toisen yrityksen toimesta (2022). Varsinais-Suomen liitto lausui tuolloin, että YVA-menettelyä pidetään tarpeellisenä luontoarvojen ja kaavoitustilanteen takia. Varsinais-Suomen ELY-keskus päätti edellyttää YVA-menettelyä vuonna 2022, mutta ei kuitenkaan enää tässä lausuttavan, ajankohtaisen Kivijärven hankkeen kohdalla vuonna 2025.

Ajankohtainen hanke on aiempaa noin puolet pienempi. Nykyiseltä hankkeelta edellytetään kuitenkin Natura-arvioinnin tekemistä viereisen Iso-Hölön SPA ja SAC-Natura-alueen vuoksi.

Valmistelija/lisätiedot

erikoissuunnittelija Kristina Karppi (etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi)

Ehdotus

Esittelijä: Heidi Saaristo-Levin, suunnittelujohtaja

Aluesuunnittelujaosto päättää antaa seuraavan lausunnon Laitilan Kivijärven tuulivoimapuiston osayleiskaavan luonnoksesta:

Osayleiskaavaluonnoksen ratkaisu

Kaavaluonnoksessa osoitetaan tuulivoimaloiden sijoittumisalueet, niitä palveleva huoltotiestö sekä sisäinen sähkönsiirto, joka toteutetaan maakaapeleina pääosin olemassa olevan tieverkon yhteydessä. Sähkönsiirto liitetään kantaverkkoon noin 9 kilometrin etäisyydellä hankealueesta. Kaava koskee tuulivoimatuotantoa ja siihen liittyviä rakenteita, eikä siinä ratkaista muuta maankäyttöä.

Kaavatilanne

Hankealueella ei ole voimassa olevia yleis- eikä asemakaavoja. Varsinais-Suomen voimassa olevassa tuulivoimavaihemaakuntakaavassa vuodelta 2014 ei ole maakunnallisesti merkittävän tuulivoimaloiden alueen eikä maakunnallisesti merkittävän energiahuollon kohteen merkintää tälle alalle. Tämä tieto on tarpeen lisätä kaavaselostukseen. Kivijärven tuulivoimahanke lukeutuu voimassa olevan Varsinais-Suomen tuulivoimavaihemaakuntakaavan määritelmän mukaan maakunnallisesti merkittäväksi energiahuollon kohteeksi, joilla on 3–9 voimalaa. Osayleiskaavaluonnos on tältä osin ristiriidassa voimassa olevan Varsinais-Suomen tuulivoimavaihemaakuntakaavan kanssa.

Maakuntakaavamerkintänä alalla on M eli maa- ja metsätalousvaltainen alue, jonka suunnittelumääräys kehottaa huomioimaan maisema- ja ympäristönäkökohdat muita mahdollisia toimintoja sijoitettaessa. Lisäksi hankeala rajautuu idässä välittömästi Iso-Hölön Natura luonto- ja linnustoperusteiseen (SAC ja SPA) luonnonsuojelualueen merkintään, joka jatkuu myös Satakunnan puolelle Liesjärvenä. Lähialueella on lisäksi useita muita maakuntakaavaan merkittyjä luonnonsuojelualueita ja linnuille tärkeitä alueita. Kivijärven tuulivoimaosayleiskaavan tapauksessa olennainen maakuntakaavamääräys on myös Luonnon arvojen ja varojen vaihemaakuntakaavan (2021) yleismääräys, jonka mukaan *Koko maakuntakaava-alueella on yksityiskohtaisen maankäytön suunnittelun ja rakennustoimenpiteiden oltava ekologisia yhteyksiä ja yhtenäisiä jatkuvia luontovyöhykkeitä turvaavia. Toimenpiteiden on oltava vaikutuksiltaan sellaisia, joilla estetään ja vähennetään luonnontilaisten alueiden pirstoutumista.*

Kivijärven aluetta ei esitetä maakunnallisesti merkittävälle tuulivoimatuotannolle soveltuvaksi vireillä olevassa Vesien ja voimien vaihemaakuntakaavan luonnoksessa, joka on nähtävillä parhaillaan. Perusteluna ratkaisulle ovat alueen luontoarvot, joita kuvattiin Varsinais-Suomen liiton tuulivoiman taustaselvityksissä (2011 ja 2025). Vireillä olevassa Vesien ja voimien vaihemaakuntakaavan prosessissa

maakunnallisen merkittävyyden raja esitetään kuitenkin asetettavaksi nykyistä, voimassa olevaa tuulivoimavaihemaakuntakaavaa väljemmin: parhaillaan nähtävillä olevan vaihemaakuntakaavan luonnoksesta on poistettu numeeriset raja-arvot maakunnallisesti merkittävän tuulivoimakohteen koosta (kpl voimaloita tai ala). Perusteluja siitä, ovatko tuulivoimahankkeet pikemminkin kunnallisesti, seudullisesti vai maakunnallisesti merkittäviä voitaisiin siis esittää tapauskohtaisemmin erityispiirtein kuntakaavoituksessa.

Kuntakaavavalmistelussa tulee huomioida tuulivoimarakentamisen kansallinen normiohjaus uudesta alueidenkäyttölaita ja sen tuulivoimaa koskevista pykälistä alkaen. Päivitetty alueidenkäyttölaki astuu voimaan todennäköisesti vuoden 2027 aikana. Lisäksi tulee noudattaa muutakin tuulivoimarakentamista koskevaa kansallista normiohjausta, kuten mm valtakunnallisia alueidenkäytön tavoitteita. Ne ohjeistavat tuulivoimarakentamisen osoittamista ensisijaisesti useiden voimaloiden kokonaisuuksiin.

Toistaiseksi Varsinais-Suomen vesien ja voimien vaihemaakuntakaava on kuitenkin vasta luonnosvaiheessa ja alueidenkäyttölain uudistus vielä hyväksymättä, joten sijoittamista ohjaavat voimassa olevat kaavahierarkian dokumentit.

Varsinais-Suomen liiton maatuulivoiman taustaselvitykset 2011 ja 2025

Kivijärven sijainnin soveltuvuutta maatuulivoimalle on eritelty Varsinais-Suomen liitossa kahdessa maatuulivoiman taustaselvityksessä vuosina 2011 ja 2025. Taustaselvityksissä todettiin, ettei sijainti sovellu maakunnallisesti merkittävään tuulivoimatuotantoon ennen muuta luontoarvojen takia. Alue sijoittuu Iso-Hölön linnusto- ja luontoperusteisen Natura-alueen välittömään yhteyteen. Sen lisäksi hieman etäämmällä on monia muita luonnonsuojelu- ja linnuille tärkeitä alueita maakuntakaavaan merkittyinä. Varsinais-Suomen liitto suosittelee jättämään vähintään kilometrin suojaetäisyyden linnustoperusteiltaan arvokkaisiin suojelualueisiin.

Varsinais-Suomen liiton jälkimmäisessä, päivitettyssä maatuulivoimaselvityksessä vuodelta 2025 kuvattiin myös mahdollisen tuulivoimahankkeen maisemavaikutuksia aavalla ja matalalla suoalueella. Jälkimmäisessä selvityksessä voimaloiden oletuskorkeus oli ensimmäistä (150 m) huomattavasti korkeampi (350 m). Siksi arviot maisemavaikutuksista kasvoivat. Kivijärven osayleiskaavaluonnoksessa voimaloiden enimmäiskorkeus olisi 300 metriä.

Osayleiskaavaluonnoksen selostuksessa viitataan ja tulkitaan virheellisesti tuulivoiman taustaselvitysten roolia tuulivoiman sijoittamisessa. Ainoastaan maakuntakaavat ohjaavat tuulivoiman sijoittumista oikeusvaikutteisina asiakirjoina. Taustaselvitykset vain taustoittavat ja perustelevat kaavaratkaisuja. Varsinais-Suomen voimassa oleva tuulivoimavaihemaakuntakaava vuodelta 2014 osoittaa sekä suuremmat tuulivoimaloiden alueet kymmenestä voimalasta alkaen että pienemmät energiahuollon kohteet 3–9 voimalan kohteille. Tuulivoimavaihemaakuntakaavan kartalla kyseiset pienemmät energiahuollon kohteet tuulivoimalle kuvataan seuraavasti: *Maakunnallisesti merkittävään tuulivoimatuotantoon soveltuva alue, jolle voidaan selvitysten mukaan sijoittaa 3–9 tuulivoimalayksikköä.* Kivijärven tuulivoimapuisto lukeutuu voimalamääränsä perusteella maakunnallisesti merkittäviin energiahuollon kohteisiin, eikä alaa ole tällaiseksi osoitettu

tuulivoimavaihemaaakuntakaavassa. Osayleiskaavaluonnos on tältä osin ristiriidassa voimassa olevan maakuntakaavan kanssa. Lisäksi osayleiskaavaluonnoksen selostuksessa tulisi tausta-aineistona viitata Varsinais-Suomen ajantasaisimpaan, päivitettyyn tuulivoiman taustaselvitykseen vuodelta 2025, eikä niinkään jo 15 vuotta sitten ja pienemmille voimalatyypeille tehtyyn selvitykseen.

Osayleiskaavaluonnoksen taustaselvitykset ja vaikutusten arviot

Osayleiskaavaluonnoksen vaikutukset on arvioitu kattavasti, mutta joiltain osin yleispiirteisesti. Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen on arvioitu vähäisiksi samoin perustein kuin edellä: osayleiskaava ei selostuksen mukaan ole ristiriidassa maakuntakaavan kanssa, vaikka alalle ei ole maakunnallisesti merkittävän tuulivoiman suunnittelua mahdollistavaa energiahuollon kohteen merkintää voimassa olevassa Varsinais-Suomen tuulivoimavaihemaaakuntakaavassa. Osayleiskaavan vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen esitetään niin ikään vähäisinä, vaikka hanke tulisi Iso-Hölön Natura-alueen välittömään läheisyyteen. Kivijärven alue kytkeytyy laajemmin Koskeljärven, Vaskijärven luonnonpuiston ja Kurjenrahkan kansallispuiston ympäristöjen monin paikoin lähes erämaamaisiin alueisiin. Alue on ainutlaatuisen rikas luonto- ja virkistysarvoiltaan Varsinais-Suomessa. Alueelle on ehdotettu myös Lounaismaan kansallispuiston perustamista Varsinais-Suomen ja Satakunnan luonnonsuojelupiirien toimesta 2024.

Tuulivoimapuiston mahdolliset maisemavaikutukset on arvioitu asianmukaisesti. Vaikutukset lähivaikutusalueella (2–8 km) ovat keskeisimpiä. Selvityksen mukaan lähialueen herkkyys on kohtalainen, hankkeen maisemavaikutus kielteinen ja merkittävyys kohtalaisen kielteinen. Maisemavaikutusten yhteenvedossa, osayleiskaavaluonnoksen selostuksessa pidetään vaikutuksia vähäisinä ja viitataan niiden subjektiivisesti koettuun luonteeseen. Varsinais-Suomen liiton maatuulivoiman päivitysselvityksen alueellisten maisemataarkastelujen mukaan maisemavaikutus Kivijärven alueelta kaakkoon avosualueille olisi maisemakuva hallitseva muuttaen luonnonmaiseman ihmisen muovaamaksi maisemaksi. Maisemavaikutus arvioidaan suureksi, sillä voimalat muuttaisivat maiseman luonteen lisäksi mittakaavaa, kun alueella on vain hyvin vähän muuta, jo rakennettua infraa (Varsinais-Suomen maatuulivoiman taustaselvityksen päivitys 2025, liite 1 alueellisista tarkasteluista, Laitilan alue sivuilla 158–175).

Kivijärven hankkeen meneillään olevan Natura-arvioprosessin mukaan on mahdollista, että suojeluperusteena olevien lintulajien elinpiiri sijoittuu voimaloiden melualueelle. Osaan niistä voi kohdistua meluvaikutuksia. Alustavan vaikutusarvioinnin perusteella meluvaikutuksia saattaa mahdollisesti kohdistua suojeluperustelajeista laulujoutseneen, metsähanheen, hiirihaukkaan, tuulihaukkaan, nuolihaukkaan, metsoon, kurkeen, kapustarintaan, suokukkoon, punajalkavikloon, liroon, kehrääjään, keltavästäräkkiin ja pohjansirkkuun. Lintuselvityksiä ja Natura-arviointia täsmennetään osayleiskaavaprosessin edetessä. Natura-arviointi on hyvin keskeinen prosessi ja asiakirja Kivijärven hanketapauksen reunaehtojen määrittelemisessä: arviointi tulee kuvaamaan sitä, onko hankkeella todennäköisiä merkittäviä vaikutuksia niihin luontoarvoihin, joiden perusteella Iso-Hölön lintu- ja luontoperusteiset Natura-alueet on määritelty. Lupa- ja valvontavirasto on edellyttänyt Natura-arvioinnin tekemistä Kivijärven hankkeessa. LVV tulee ottamaan kantaa myös toteutetun arvioinnin asianmukaisuuteen sekä mahdollisesti siihen, miten hanke olisi toteutettavissa ilman merkittäviä heikentäviä vaikutuksia.

Tuulivoimapuiston vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen yleisemmin on arvioitu vähäisiksi sillä perusteella, että voimalat eivät sijoitu luonnonsuojelualueille. Lähin voimaloista sijoittuu kuitenkin lähimmillään 300 metrin etäisyydelle Iso-Hölön luonnonsuojelu- ja Natura-alueesta. Arvioissa ei siis ole huomioitu luonnonsuojelualueiden reunavaikutusta eli sitä, että luonnon monimuotoisuus on runsasta myös luonnonsuojelualueiden reunavyöhykkeillä. Varsinais-Suomen liitto suosittelee tuulivoimahankkeiden sijoittumista vähintään yhden kilometrin etäisyydelle linnuille tärkeistä alueista ja vähintään 500 metrin etäisyydelle näin suuresta luonnonsuojelualueesta. Vastaavia suosituksia käytetään myös muiden maakuntien tuulivoimaselvityksissä ja kaavaratkaisuissa. Varsinais-Suomen liiton suositukset etäisyyksistä ovat pituudeltaan keskitasoa, kun vertaillaan eri liittojen suosituksia.

Yhteenveto

Kivijärven tuulivoimapuiston osayleiskaava-alalla ei ole Varsinais-Suomen tuulivoimavaihemaakuntakaavassa osoitettua, maakunnallisesti merkittävää tuulivoimaloiden aluemarkintää eikä maakunnallisesti merkittävää energihuollon kohdemerkintää 3–9 voimalan puistolle. Osayleiskaavan luonnos on tältä osin ristiriidassa voimassa olevan maakuntakaavan kanssa. Vireillä olevassa vesien ja voimien vaihemaakuntakaavassa maakunnallisen merkittävyyden tulkinta mahdollistetaan tapauskohtaisemmin perustellen. Vaihekaava on kuitenkin vasta luonnosvaiheessa, nähtävillä parhaillaan, eikä sillä siis ole ohjausvaikutusta toistaiseksi.

Kivijärven alueen soveltuvuutta tuulivoimalle on eritelty Varsinais-Suomen tuulivoiman taustaselvityksissä (2011 ja 2025). Selvitysten erittelyjen perusteella sitä ei pidetä soveltuvana maakunnallisesti merkittävälle tuulivoimalle luontoarvojen vuoksi. Maakuntakaavaan merkityt Iso-Hölön Natura SPA- ja SAC-luonnonsuojelualueet hankealan välittömässä yhteydessä haastavat sijainnin soveltuvuutta maakunnallisesti merkittävälle tuulivoimatuotannolle.

Kuntakaavoituksessa Kivijärven hanketapausta voidaan tutkia eteenpäin kansallista tuulivoimaa koskevaa normiohjausta noudattaen. Luontoarvojen kannalta sitovimmat reunaehdot valmistelulle tulee asettamaan Natura-arviointi valmistuessaan.

§ 53

Lausunto Kantatie 52:n tiesuunnitelmasta välillä 110-Vt1 Salossa

VSLDno-2026-296

Lounais-Suomen elinvoimakeskus on pyytänyt 2.6.2026 Varsinais-Suomen liitolta lausuntoa tiesuunnitelmasta kantatien 52 rakentamiseksi välillä 110-Vt1 Salossa. Lausunto tulee toimittaa 30.9.2026 mennessä.

Kantatien 52:n Salon ohitustien toisessa vaiheessa toteutetaan uusi ohikulkutieosuus Salon keskustan itäpuolelle Helsingintien (maantie 110) ja Somerontien välille. Tie johtaa edelleen valtatie 1:lle. Uudelle osuudelle rakennetaan myös Somerontien ja Inkereentien eritasoliittymät sekä Helsingintien kanavoitu tasoliittymä. Hankkeessa rakennetaan lisäksi uusi jalankulun ja pyöräilyn laatukäytävä kantatien linjauksen suuntaisesti.

Kantatie 52 on etelä-pohjoissuuntainen maantie Tammisaaresta Forssaan. Toistaiseksi se kulkee Salossa vielä keskustan läpi maantien 110 pohjoispuolella. Tämä lisää keskusta-alueen melu-, värinä- ja ympäristöhaittoja. Salon ohikulkutien 1. eteläisempi vaihe Perniöntieltä maantielle 110 valmistui joulukuussa 2016. Ohikulkutien kokonaisuuden hyödyt saavutetaan kuitenkin vasta tämän, nyt valmisteltavan pohjoisemman 2. vaiheen rakentamisen jälkeen.

Tie on merkittävä raskaan liikenteen reitti Hangon sataman ja E18-moottoritien välillä sekä myös laajemmin osana Hanko-Forssa kehityskäytävää - ja eteenpäin Hämeeseen sekä Keski-Suomeen. Väylä on erityisen tärkeä elinkeinoelämälle. Sillä on suuri merkitys myös huoltovarmuudelle. Lisäksi se on tärkeä työmatkaliikenteen reitti Tupurin, Perttelin, Perniön ja Kiskon työpaikka- ja asuinalueilta muualle Varsinais-Suomeen. Kantatiellä on merkitystä myös Salon Inkereentien varren ja Perniön teollisuusyrityksille sekä Teijon kansallispuistolle.

Valmistelija/lisätiedot

Kristina Karppi, erikoissuunnittelija, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

Ehdotus

Esittelijä: Heidi Saaristo-Levin, suunnittelujohtaja

Aluesuunnittelujaosto päättää antaa kantatie 52:n Salon ohitustien toisen vaiheen tiesuunnitelmasta seuraavan lausunnon:

Kantatie 52:n ohitustien uusi linjaus, sen toinen vaihe Salon keskustan itäpuolelta, on sekä Varsinais-Suomen maakuntakaavan että Varsinais-Suomen liikennejärjestelmäsuunnitelman mukainen. Linjaus kuuluu V-S liikennejärjestelmäsuunnitelman tärkeimpiin isoihin kärkihankkeisiin. Kantatien uusi linjaus on myös voimassa olevissa yleis- ja asemakaavoissa.

Tiesuunnitelma on asianmukaisesti valmisteltu. Suunnitteluasiakirjojen kattavaan kokonaisuuteen kuuluvat tiesuunnitelman osat sekä niiden taustaselvitykset ja vaikutusten arviot. Tiesuunnitelman dokumentit on laadittu asiallisesti.

Hanke on olennainen osa Varsinais-Suomen ja Salon kaupunkiseudun liikennejärjestelmää. Se edistää turvallisuutta, kilpailukykyä ja vetovoimaisuutta alueella ja vahvistaa myös huoltovarmuutta. Varsinais-Suomen liitto pitää tärkeänä, että myös hankkeen toteutukselle myönnetään valtion rahoitus viipymättä.

Tiedoksi

Lupa- ja valvontavirasto, Lounais-Suomen elinvoimakeskus

§ 54

Lausuntopyynnöt, jotka eivät anna aiheutta Varsinais-Suomen liiton lausunnon antamiseen

Varsinais-Suomen liitto ei anna seuraavista lausuntopyynnöistä lausuntoa, koska kyseessä ei ole valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävä asia tai liitolla ei ole niistä erityistä lausuttavaa. Lisäksi Varsinais-Suomen liitto toteaa, että toimijalla on vastuu huolehtia siitä, että suunnitelmat ja prosessit täyttävät lakien ja asetusten vaatimukset.

1. Laitilan kaupunki: Laitilan Lukujärven ranta-asemakaavanmuutosluonnos (366/25.8.2026)
2. Puolustusministeriö: Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa annetun lain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi (372/3.9.2026)"
3. Raisen kaupunki: E18 Keonkulman asemakaavanmuutosluonnos (344/26.6.2026)
4. Salon kaupunki: MTK:n Säätiön Lahnajärven Kettulan maa-aineslupahakemus (362/19.8.2026)

Ehdotus

Esittelijä: Heidi Saaristo-Levin, suunnittelujohtaja

Aluesuunnittelujaosto päättää ilmoittaa edellä mainituille tahoille listauksen mukaisesti, ettei liitto anna asioista lausuntoa.

§ 55

Muut asiat

Jaostolle tuodaan tiedoksi Turun seudun energiavisio.

Ehdotus

Esittelijä: Heidi Saaristo-Levin, suunnittelujohtaja

Aluesuunnittelujaosto merkitsee asiat tiedoksi.